

Medal Jędrzeja Śniadeckiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego dla Prof. dr hab. Tadeusza M. Krygowskiego

Profesor Tadeusz Marek Krygowski (ur. 1937, Poznań) to jeden z najwybitniejszych polskich chemików w dziedzinie fizycznej chemii organicznej o znaczącym dorobku naukowym uznanym zarówno w Polsce jak i za granicą.

Główne zainteresowania naukowe prof. Krygowskiego obejmują sedymentologię (wczesne lata 60-te), efekt rozpuszczalnikowy w elektrochemii (lata 60-te i początek lat 70-tych), efekt rozpuszczalnikowy i podstawnikowy w fizycznej chemii organicznej (od lat 70-tych), aromatyczność oraz dokumentację strukturalnych konsekwencji oddziaływań między- i wewnątrz- cząsteczkowych w małych układach organicznych (od lat 70-tych). Główne osiągnięcia naukowe Prof. Krygowskiego to opracowanie empirycznego modelu wpływu rozpuszczalnika na właściwości chemiczne i fizykochemiczne badane w roztworach a w szczególności umożliwiającego interpretację parametrów doświadczalnych elektroredukcji układów organicznych w rozpuszczalnikach aprotycznych [1], opracowanie definicji [2] oraz wprowadzenie ilościowej miary aromatyczności (indeks HOMA) pozwalającej zidentyfikować strukturalne przyczyny zmian aromatyczności [3,4], badania efektu podstawnikowego [5], w szczególności zaproponowanie stałych pozycyjnych dla węglowodorów benzenoidowych umożliwiających przewidywanie charakteru zmian właściwości grup funkcyjnych w zależności od położenia [6], oraz wykazanie daleko-zasięgowego wpływu wiązań wodorowych na geometrię układów tworzących kompleks z tego typu wiązaniem [7-9].

Profesor Krygowski należy do ścisłej czołówki najlepiej cytowanych chemików polskich (ponad 400 cytowań średnio – rocznie), opublikował łącznie ponad 240 prac oryginalnych oraz 38 prac przeglądowych w czasopismach krajowych i zagranicznych. Był profesorem zaproszonym w Kanadzie (University of Guelph, 1974/75), Francji (University of Nantes, 1981), Austrii (Johannes Kepler University, Linz/D, 1995), Izraelu (Be'er-Sheva, 1999), Korei (Busan, 2003). Ponadto był zapraszany z licznymi wykładami do Kanady, Francji, Japonii, Korei, Indii, Izraela, Austrii, Niemiec, Anglii, Włoch, Szwajcarii, Chile, Czechosłowacji, Jugosławii oraz na Litwę i Ukrainę, wielokrotnie do ośrodków naukowych w kraju oraz na doroczne zjazdy Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Imponująca jest działalność organizacyjna Prof. Krygowskiego, który w latach 1977-1981 był członkiem Zarządu Oddziału Warszawskiego PTCh. Następnie pełnił funkcję Skarbnika Zarządu Głównego (1981-1984), Przewodniczącego Zarządu Oddziału Warszawskiego PTCh (1984-87) oraz Przewodniczącego Sekcji Krystalochemii (1988-1990). Był także vice-Prezesem (1991-1994) i Prezesem (1994-1997) Zarządu Głównego PTCh. W kadencji 2001-2003 był członkiem Zarządu Oddziału Warszawskiego PTCh, a od 2004 jest Przewodniczącym Sekcji Fizykochemii Organicznej.

Profesor Krygowski działa również w Towarzystwie Naukowym Warszawskim, początkowo jako członek korespondent (od 1981 roku), a obecnie jako członek zwyczajny (od 1994 roku). W latach 1997-2001 był również członkiem Rady Konsultacyjnej przy Ministrze Edukacji Narodowej, zaś w latach 1999-2001 członkiem Rady Naukowej przy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (MEN). Jest także członkiem Komitetu Redakcyjnego *Wiadomości Chemicznych* oraz *Orbitala*.

Niezwykle bogata jest Jego zagraniczna aktywność organizacyjna. Profesor Krygowski od wielu lat reprezentuje Polskę w Komisji Fizykochemii Organicznej IUPAC. Od 2002 pełni funkcję Przewodniczącego Podkomisji Strukturalnej i Mechanistycznej Chemii Organicznej IUPAC i jest członkiem tytularnym IUPAC. Był także przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego XVIII Międzynarodowej Konferencji Fizycznej Chemii Organicznej (ICPOC XVIII) zorganizowanej w

2005r. w Warszawie. W latach 80-tych był współzałożycielem Międzynarodowej Grupy Analizy Korelacyjnej stowarzyszonej z IUPAC. W 2004 roku został jej Przewodniczącym, przy czym od tego samego roku Grupa ta zmieniła nazwę i obecnie działa jako Correlation and Modelling in Chemistry (CMC). Dwukrotnie był Przewodniczącym międzynarodowych konferencji tej Grupy (1988 – Poznań, 2001 - Borówno k/Bydgoszczy). Ponadto był członkiem Editorial Board *J. Phys. Org. Chem. i Chemical Reactivity* (Tartu) i nadal pełni tę funkcję w *Arkivoc* oraz *Int J. Mol. Sci.* Jest również członkiem Advisory Board w *Chemical Papers* (Bratysława). Zapraszany był także jako Edytor wydań specjalnych zeszytów *J. Phys. Org. Chem. i Int J. Mol. Sci.*, dedykowanych wybitnym chemikom działającym w dziedzinie fizycznej chemii organicznej i analizy korelacyjnej.

W 2001 roku Polskie Towarzystwo Chemiczne za wybitne osiągnięcia naukowe wyróżniło prof. Krygowskiego medalem J. Zawidzkiego [10]. W 2002r. Profesor otrzymał nagrodę Prezesa Rady Ministrów, a w 2004r. medal Marii Skłodowskiej-Curie przyznawany przez Polską Akademię Nauk. W 2007 ukazał się specjalny numer *Pol. J. Chem.* [11] dedykowany w całości Profesorowi. Za granicą został Profesor uhonorowany zeszytami *Journal of Physical Organic Chemistry* (2003) oraz *Structural Chemistry* (2007) dedykowanymi Profesorowi w uznaniu Jego wysokiej pozycji naukowej na świecie [12]. Polskie Towarzystwo Chemiczne uhonorowało Prof. Krygowskiego Członkostwem Honorowym (2005), a także - w tym roku - Medalem Jędrzeja Śniadeckiego, który został wręczony przez Prezesa PTChemu Prof. dr hab. Pawła Kafarskiego wyjątkowo nie na zjeździe Polskiego Towarzystwa Chemicznego, a na uroczystym Seminarium z okazji 70-tych urodzin Prof. dr hab. Tadeusza Marka Krygowskiego, które odbyło się w dniu 9-tym lutego 2008r. na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego.

Krzysztof Woźniak
Romana Anulewicz-Ostrowska
Michał K. Cyrański
Beata T. Frączak

- [1] T. M. Krygowski, R. W. Fawcett, *J. Am. Chem. Soc.*, 97/1975, 2143.
[2] T. M. Krygowski, M. K. Cyrański, Z. Czarnocki, G. Haefelinger, A. R. Katritzky, *Tetrahedron*, 56/2000, 1783.
[3] J. Kruszewski, T. M. Krygowski, *Tetrahedron Letters*, 1972, 3839. T. M. Krygowski, M. K. Cyrański, *Chem. Rev.* 101/2001, 1385.
[4] M. K. Cyrański, T. M. Krygowski, A. R. Katritzky, P. v. R. Schleyer, *J. Org. Chem.* 67/2002, 1333.
[5] T. M. Krygowski, B. T. Stępień, *Chem. Rev.* 105/2005, 3482.
[6] T. M. Krygowski, *Tetrahedron*, 28/1972, 491.
[7] T. M. Krygowski, J. E. Zachara, H. Szatyłowicz, *J. Org. Chem.* 69/2004, 7038.
[8] L. Sobczyk, S. J. Grabowski, T. M. Krygowski, *Chem. Rev.* 105/2005, 3513.
[9] T. M. Krygowski, K. Woźniak, R. Anulewicz, D. Pawlak, W. Kołodziejcki, E. Grech, A. Szady, *J. Phys. Chem.*, 101/1997, 9399.
[10] K. Woźniak, *Orbital*, 3-4/2001, 114.
[11] *Pol. J. Chem.* 81(5-6)/2007.
[12] a) *J. Phys. Org. Chem.* 16(10)/2003. b) *Struct. Chem.* 18(6)/2007.

Dane scencjometryczne prof. dr hab. Tadeusza Marka Krygowskiego

Wg Web of Science oraz Scopus (luty 2008)

Liczba publikacji = **243**

Cytowania = **4662**

Indeks Hirscha = **31**

Srednio-roczone cytowania w latach 2005 -7 = **416**

Pięć najczęściej cytowanych prac:

1. : KRYGOWSKI TM

Crystallographic studies of intermolecular and intramolecular interactions reflected in aromatic character of pi-electron systems

JOURNAL OF CHEMICAL INFORMATION AND COMPUTER SCIENCES **1993**, 33, 70-78

224 cytowań

2. KRYGOWSKI TM, CYRANSKI MK

Structural aspects of aromaticity

CHEMICAL REVIEWS **2001**, 101, 1385-1419

218 cytowań

3. KRYGOWSKI TM, FAWCETT WR

Complementary lewis acid-base description of solvent effects .1. ion-ion and ion-dipole interactions

JOURNAL OF THE AMERICAN CHEMICAL SOCIETY **1975**,: 97 , 2143-2148

194 cytowania

4. KRYGOWSKI TM, CYRANSKI MK, CZARNOCKI Z, HAEFELINGER G. AND KATRITZKY A.R.

Aromaticity: a theoretical concept of immense practical importance

TETRAHEDRON **2000**, 56, 1783-1796

189 cytowań

5. CYRANSKI MK, KRYGOWSKI TM, KATRITZKY AR, SCHLEYER, P.V.R.

To what extent can aromaticity be defined uniquely?

JOURNAL OF ORGANIC CHEMISTRY **2002**, 67 , 1333-1338

171 cytowań